

СПРАВА ЧЕСТІ УСІХ ПАРТІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РЕСПУБЛІКИ, СВЯЩЕННИЙ ОБОВ'ЯЗОК КОЖНОГО КОМУНІСТА І ВСІХ ТРУДЯЩИХ—ЗРОБИТИ ВСЕ ВІД НИХ ЗАЛЕЖНЕ, ВІДДАВАТИ ВСІ СИЛИ НА ДАЛЬШЕ РІШУЧЕ ПІДНЕСЕННЯ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА, КУЛЬТУРИ І ДОБРОБУТУ ТРУДЯЩИХ, НА УСПІШНЕ ВТІЛЕННЯ В ЖИТТЯ ВЕЛИЧНИХ НАКРЕСЛЕНЬ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

(З резолюції XXII з'їзду КП України).

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 29 (688)

П'ятниця, 13 жовтня 1961 року.

Ціна 2 коп.

Ініціатива другокурсників

В комітеті ЛКСМУ нашого університету надійшло звернення до всіх студентів міста Одеси:

«Ми, студенти 2-го курсу фізичного факультету Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, звертаємось до студентів міста Одеси із закликом: на честь XXII з'їзду КПРС виїхати 15 жовтня на колгоспні лани області і попрацювати в недільний день на збиранні кукурудзи.

Від імені та за дорученням курсу студенти:

**ЧУРАШОВ,
КАЛ'ЯН,
ДЕГТЯРЬОВ».**

Рішення комітету: Підтримати ініціативу комсомольців фізфаку, закликати всі комсомольські організації Одеси відгукнутись на цей почин.

З РОБІТНИЧОЮ МОЛОДДЮ

За звичкою заходжу в клас. Оглядаю всіх присутніх. Я знаю в цьому класі кожного учня по прізвищу. Сьогодні на заняття прийшли всі. Учні 10-го класу — робітнича молодь, юнаки і дівчата 18—25 років. Тема мого уроку: творчість О. М. Горького в 90-ті роки, зміст оповідання «Старуха Изергиль». До уроку я старанно готувалась. Мені хотілося, щоб сьогоднішній урок був кращий за попередній. Я знала, що учні допитливі будуть задавати питання, робитимуть свої зауваження, і не помилилась.

Андрій Шуляков, високий, світлолобий хлопець, кочегар підприємства «Сільгосптехніка» говорить:

— Мені здається, що оповідання «Старуха Изергиль» чимось нагадує пушкінських «Цыган».

— Вірно, Андрію, — кажу, а про себе відмічаю, що саме це я й забула сказати під час пояснення.

Відчуваю, що у Андрія ще знайдуться питання. І дійсно, на перерві він підходить до мене. Але цього разу вже і я запитую його про життя, роботу, навчання, про те, як він поєднує відмінне навчання з відмінною роботою на заводі.

В очах у Андрія спалахують лискі вогниці:

— Коли людина ставить перед собою якусь мету — вона легко переборює будь-які перешкоди.

І, помовчавши кілька хвилин, продовжує:

— Раніше я працював у монтажній бригаді слюсарем. Ця робота більш цікава, але доводилось багато їздити, пропускати заняття, тому я перейшов у котельню.

Пізніше про Андрія мені багато хорошого розповіли вчителі вечірньої школи, товариші. За півроку комсомолу він побував на Донбасі, відбудовував шахти. Потім приїхав у Старокозаче. Пішов у школу, у восьмий клас. Спочатку було важко: давалася взнаки ве-

лика перерва у навчанні, але товариші і вчителі допомогли. Андрій став одним із кращих учнів школи робітничої молоді.

Я вирішила побувати на підприємстві, де працює Андрій і його товариші-однокурсники М. Берлінський, Ф. Тульженко, Ф. Цепенко.

— Молодці, хлопці, — говорить про них директор підприємства, — особливо Андрій, добрий виробничник, кандидат у члени КПРС.

Після закінчення школи А. Шуляков збирається вступати до політехнічного інституту.

— Думаю, що всі наші хлопці, — говорить Андрій, — будуть продовжувати вчитись далі. Я нещодавно читав у газеті: в бригаді 40 чоловік, і всі вчаться. Ото, молодці! Добре було б і нам так зводити.

Учні 10 класу поважають Андрія, обрали його старостою класу. Всі цікаві починання йдуть від нього — чи то випуск стінгазети, або організація кутка, чи то бесіда про Кубу, чи культпохід в кіно.

Практика закінчилась. Мені не хотілось залишити школу, де я звикла бачити за шкільними партами загорілі, мужні обличчя простих робочих хлопців. Я знаю, що такі подолають будь-які труднощі в житті, вони будуть активними будівниками майбутнього комуністичного суспільства.

**Л. МОЖАРОВСЬКА,
ст. V курсу філфаку.**

За відзивами правління колгоспу «Родина» і колгоспників, колектив студентів біофаку в цьому році працював значно краще, ніж в усі попередні роки і по праву заслужив повагу з боку трудівників полів. За високі показники в роботі весь колектив факультету нагороджено грамотою правління

ПОЛІТОСВІТА В НОВОМУ РОЦІ

Розпочинається новий навчальний рік в системі політосвіти. Цей рік співпадає з видатною подією в житті Комуністичної партії та радянського народу — скликанням XXII з'їзду КПРС.

Основним змістом роботи всієї системи політосвіти в цьому році буде вивчення нової Програми КПРС, матеріалів XXII з'їзду партії. Програма КПРС — грандіозний план діяльності радянських людей, Комуністичної партії, вона озброєє партію і всіх трудящих знаннями шляхів і методів боротьби за комунізм. В умовах соціалізму і будівництва комуністичного суспільства першорядного значення набуває формування наукового світогляду у всіх трудящих. «Партія, — говориться в проекті Програми, — ставить своїм завданням виховання всього населення в дусі наукового комунізму, добиватись, щоб трудящі оволодівали ідеями марксистсько-ленінського вчення, глибоко розуміли хід і перспективи світового розвитку, вірно орієнтувались в міжнародних подіях, свідомо будували життя по-комуністичному». В поведінці кожної людини в діяльності кожного колективу і кожної організації комуністичні ідеї повинні органічно поєднуватись з комуністичними вчинками.

В цих словах викладена бойова програма всієї ідеологічної роботи партії серед робітників, колгоспників та інтелігенції в сучасних умовах, програма політичного виховання і політичної освіти трудящих мас. Засвоєння комуністичного світогляду, оволодіння основами марксистсько-ленінського розуміння політики партії стають тепер життєвою необхідністю кожної радянської людини.

Підвищуючи науковий рівень пропаганди і всебічно поширюючи її, партія розвиває в трудящих комуністичну свідомість. А чим вищий рівень свідомості членів нашого суспільства, тим повніше і ширше зростає їх творча активність в створенні матеріально-технічної бази комунізму, в розвитку комуністичних форм праці і нових відносин між людьми, тим швидше буде побудовано комуністичне суспільство.

В сітці партійної освіти нашого університету в цьому році будуть навчатись біля 900 професорів, викладачів, службовців, робітників і співробітників, на 200 чоловік більше, ніж в минулому році. Керівниками теоретичних семінарів і гуртків призначені досвідчені пропагандисти із числа професорів, доцентів, викладачів та аспірантів університету. Всі викладачі кафедр суспільних наук — керівники теоретичних семінарів. Вже проведено перші заняття на всіх теоретичних семі-

нарах і в гуртках, де слухачів познайомили з планом роботи сітки політосвіти в цьому навчальному році. В жовтні вивчатимуться матеріали XXII з'їзду КП України. Пропонуються наступні теми:

«XXII з'їзд КП України про дальший розвиток народного господарства республіки і зростання добробуту трудящих»;

«Завдання ідеологічної роботи партійних організацій України»;

«Освіта, наука і культура — на службі будівництва комунізму»;

«XXII з'їзд КП України про основні завдання організаційної роботи партійних організацій республіки в сучасних умовах».

З цієї тематики буде проведено 2—3 заняття. З листопада всі теоретичні семінари і гуртки переключаться на вивчення нової Програми КПРС, теоретичних і політичних проблем, висунутих на XXII з'їзді КПРС. Вивчення цих матеріалів буде здійснюватись в межах створеної системи політосвіти за різними програмами, виходячи із специфіки гуртків і теоретичних семінарів.

Не слід забувати, що головним недоліком в політосвіті комуністів все ще залишається примітивізм, формальне ставлення до справ, відірваність від життя. Із пропаганди до кінця ще не вилучено дух абстрактного просвітництва.

Ліквідувати ці недоліки — одне з основних завдань партійних організацій університету. Заняття в сітці політосвіти повинні проходити під знаком дальшого зміцнення зв'язку партійної пропаганди з життям, із завданням комуністичного будівництва, повинні сприяти практичному здійсненню рішень з'їздів, мобілізації трудящих на самовіддану працю в ім'я перемоги комунізму. Дуже добре, що деякі парторганізації (фізичний, філологічний, географічний факультети, наукова бібліотека) перевірили розстановку кадрів, переглянули списки слухачів теоретичних семінарів і гуртків, залучили всіх комуністів і безпартійних в сітку політосвіти. Найближчим часом це повинні зробити всі первинні парторганізації університету.

Немає сумніву у тому, що новий навчальний рік в сітці політичної освіти в нашому університеті пройде під знаком підвищення ідейного рівня знань, поліпшення всієї пропагандистської роботи, наближення її до життя, до практики комуністичного будівництва в нашій країні.

**Доцент А. П. ІВАНОВ,
член парткому університету.**

ІХ—ОДИНИЦІ

колгоспу. Окремо нагороджено 1 та 2 курси і цілий ряд студентів: Данилова, Байбуз, Нечай, Москул, Пачкурна та інші.

Тим більше обурення викликає те, що і тут, в цьому здоровому колективі, знайшлися люди, які працювали

не на повні сили, недобросовісно. В той час, як цілий ряд студентів зібрали кукурудзу з площі 4—4,8 гектарів, студентка Шевчук обробила всього 1,88 гектара, Полторацька — 2,12. Не виконали норми Мілащенко, Юркова, Маршалковська,

Швабська. Ганьба і сором студентам, які не дорожать честю факультету, підводять весь колектив! І дуже відрадно, що саме такі студенти складають на факультеті незначну меншість, що їх — одиниці.

**Доцент І. М. САГАЙДАК,
заст. декана біофаку.**

Признатись по правді, не дуже хотілось писати про тих людей, які ухилились від поїздки в колгосп. Але завдання є завданням, навіть коли воно не до душі. Вийшла з редакції з настановою редактора:

— Стаття повинна бути бойовою, критичною і... завтра щоб лежала у мене на столі.

Більш нічого не залишалось робити, як зараз же йти в похід за фактами. Під обстріл попали факультети, на яких можна було застати керівництво: деканів чи секретарів КСМ бюро. Отже, я вирушаю...

Факультет іноземних мов. Кабінет декана — Якова Яковича Нейдорфа.

— Чого-чого, а цього добра вистачає, — говорить він. Перелистуючи товсту папку з написом «Колгосп», він називає прізвища, курси, групи. В свідомості декана не вкладається, як могли ці молоді, здорові люди без будь-яких причин не поїхати на роботу разом з товаришами.

Десь, значить, допустили помилку, десь були недостатньо вимогливими, потурали, а вони скористалися з цього.

РЕЧІ НЕСУМІСНІ

Студентка IV курсу французького відділу Виходцева — екстравагантна особа, для якої головне — новітні моди. Навчання для неї — ніщо. В літню сесію вона одержала три трійки з чотирьох можливих. Стипендії не дали. Приходила до декана, плакала. Умилостивила: яку, навіть дуже сувору, людину не зворушать сльози студентки! Дали стипендію, так май же совість: їдь в колгосп, добре працюй. Та що ви! Виходцева і колгосп — речі несумісні. Хіба може вона ходити, вибачте, — в шароварах, копатися своїми ніжними руками в якійсь там кукурудзі! Навіть смішно. А потім, вона ж солістка естрадного оркестру Палацу студентів. Це вона висуває головним аргументом. Яків Якович дозволив їй деякий час не їхати, якщо оркестр буде працювати. Оркестр не працював: більшість студентів поїхали в колгосп. Але Виходцева не збиралася їхати в колгосп. Не з'явилась вона і на факультет. Ну що ж, як гукнеш, так і відгукнеться: залишіться-таки ви, Виходцева, без стипендії, яку так слізно вимолювали!

Ще одна різновидність ледарів — студент II курсу Кадар. Кадар не визнає ніяких авторитетів. Наплювати йому й на товаришів. Пропустив мимо вух він і наказ декана: негайно виїжджати в колгосп. І лише змилостивився на пропозицію парторга В. Л. Ярошук піти працювати в університетську бригаду будівельників. Ходив туди три дні і «працював так, що до цих пір сміються його товариші по роботі».

АХІЛЛЕСОВА П'ЯТА ХЛУДНЕВА

Знайоме прізвище — Хлуднев.

— А це, не той...

— Так-так, він. Два роки вчився на філфаці. Потім перевели його на факультет іноземних мов. Студент II-го, вибачте все ще I-го курсу: до цих пір не складено екзамену з вступу до мовознавства. В колгосп? Ні, не поїхав. Довідка? Він нам її тільки показує, але не здає в деканат. Вона за 1960 рік. Хвороба? Щось з п'яткою, розмягчення, здається.

У Ахіллеса, як відомо, все тіло було невразливе, крім злощасної п'ятки. А у Хлудневу навіть п'ятка невразлива. Ця п'ятка ось уже 2 роки врятовує його від поїздки в колгосп і взагалі від будь-яких неприємностей. За весь минулий навчальний рік він ні разу не був на семінарах з історії партії. І нічого, п'ятка допомогла. Не склав екзамену, не поїхав у колгосп — знову п'ятка. Ходить по факультету з незалежним виглядом, поглядає на всіх з іронією: мені, мовляв, все дозволено. Невже і на цей раз п'ятка залишиться незайманою?

Волкова, Мозіас, Требенко, Мушинець... Коли б написати про всіх тих, хто шляхом обману, нечесності не поїхав з факультетом в колгосп, то, мабуть, не одного доведеться потурбувати.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“

СТОР. 2. 13 ЖОВТНЯ 1961 р.

**

Я попала за призначенням. На засіданні сьогоднішнього комсомольського бюро затверджується доповідь секретаря комсомольської організації Інни Кузнецової про роботу на колгоспних полях.

1010 га кукурудзи за планом і 90 — у фонд XXII з'їзду зібрали філологи. Ці цифри радують око. Добре попрацювали. З вогником. Серед кращих — студенти IV курсу українського відділу — ініціатори літньої поїздки в колгосп. І восени вони залишилися вірними собі. 17 соток — норма кожного за день. Відведене їм поле вони обробили достроково. Теплим словом будуть згадувати їх колгоспники села Конопльово. 2 грамоти привезли з собою студенти: від Іванівського райкому комсомолу і правління колгоспу. Гідно звання радянського студента працювали першокурсники. Вони зібрали кукурудзу з 151 га, замість 140. 29 і 30 вересня вони працювали на честь з'їзду. Кращі — Орданський, Станчева, Чайка, Шульга, Семенюк.

ТАК ВИРІШИВ КОЛЕКТИВ

Кажуть, що в колгоспі швидше і ближче знайомляться, краще пізнають людей. Тим більше на I курсі... Першокурсники встигли за цей час вичити один одного, навчилися відрізнити хороше від поганого. Вже на перших кроках оступилася Бантова. Без дозволу поїхала з колгоспу. Йй, бачте, важко. А кому було легко? Поїхала і з спокійною совістю чекала приїзду товаришів. А товариші вирішили: такого не повинно бути в нашому колективі. Комсомольці винесли вірне рішення: нехай їде Бантова знову в колгосп і виконує норму... І Бантова поїхала. До 7.XI у неї буде достатньо часу, щоб зрозуміти: колектив — велика сила.

41 13 71

А ось студенти IV курсу російського відділу. З курсу в 71 чоловік поїхало тільки 41. Правда, із 30 тих, що не поїхали, більшість мали поважні причини, але є й такі, які шукали і знайшли будь-які приводи, щоб ухилитись від поїздки в колгосп.

Ольга Алипова принесла в деканат довідку, проте, що вона навчається на курсах крою та шиття. І курси, мовляв, платні.

Люся Іванова — випускниця музичного училища, і поїхала. А заняття в училищі теж платні. Дві людини — два різних характери. Одна поставила особисте вище громадського і вважає себе правою, а інша — і в думках не припускала, що можна залишитись і не поїхати. Дехто з тих, що не поїхали, зараз говорить:

— А що я? Мене курс відпустив, я могла б поїхати!

Ну, добре, курс відпустив, помилився, припустимо. А де ж тоді була ваша комсомольська, людська совість? Потрібно було їхати, а не залишатися в Одесі і, ухилиючись, думати: «Хай дурні працюють». Інші чомусь так не зробили.

Були всі підстави, щоб не поїхати у Саші Домбровського, Сусани Дашкової. А Люда Унегова? Дівчина з хворим серцем. Що її примусило поїхати? Товариші по курсу говорили їй: «Залишись, Люда. Ми за тебе виконаємо норму». Але і Саша, і Люда, і Сусана поїхали і працювали не гірше, а часто краще інших.

В СІМ'І НЕ БЕЗ ВИРОДКА

Дружно працювала на філфаці під керівництвом М. Басенка бригада будівельників. Але і тут знайшлася людина, якій байдуже, чи збудує бригада роздягальню, комсомольську кімнату і радіовузл, чи ні. Він безсоромно втік від роботи. Це, першокурсники, ваш товариш — студент Авдеев.

**

На факультетах... Знову почались студентські будні. Знову всі на заняттях. Приносять віддруковані «колгоспні» фотографії, згадують минулі дні. Колгосп їх ще більше здружив. Тільки й чути звідусіль: «А пам'ятаєте?».

А ці... боязко обминають галасливі групки студентів. Що можуть згадати вони? Як ходили по Одесі, не знаючи, куди подітись? Дезертири!.. Інакше їх і не назвеш. Це люди, які не поважають честь колективу, свою честь. Безвольні білоручки, які бояться будь-якої праці.

Такі гідні презирства!

А. ПЕРЕЙМЕР.

6 вересня з Одеського порту відійшов теплохід «Алупка». На борту цього невеличкого білого судна — понад 150 чоловік. Це делегація від м. Одеси, яка їде в Варну на святкування дня перемоги соціалістичної революції в Болгарії — 9 вересня.

У складі делегації — група наукових співробітників нашого університету. Всі з нетерпінням чекають зустрічі з болгарськими друзями у Варні.

7 вересня, пізно ввечері, «Алупка» прибуває до Варни. З палуби теплохода бачимо міські вогні, які миготять вздовж берега. З причалу чути пісні, музику. Виявляється, це прийшли нас зустрічати болгарські товариші. Ми зворушені цією урочистою і щирою зустріччю. Нам навіть не віриться, що в такий пізній час зібралися сотні людей, дорослих і піонерів, щоб сказати нам: «Добро пожалувати, дорогі російські брати!»

Перші потиски рук, поцілунки. Дружно скандуємо: «Мир — дружба!».

Вранці ми всі їдемо на відомі «Золоті піски». Тут ми побачили чудові пляжі, прекрасні санаторії. Особливо запам'ятався міжнародний санаторій «Дружба народів», де відпочивають трудящі з усіх соціалістичних країн. Ми були здивовані, дізнавшись, що все це чудове курортне «місто» було створене талановитими архітекторами і будівниками тільки за останні шість років.

В цей же день група робітників і інженерів Одеського судноремонтного заводу побувала в своїх товаришів по праці — робітників Варненського суднобудівного заводу.

ОСНОВНИЙ

Професорсько-викладацький склад, співробітники, аспіранти і студенти університету активно вивчають і обговорюють проекти Програми і Статуту КПРС.

1 жовтня 1961 р. на черговому засіданні наукового гуртка історії КПРС студентів-заочників було заслухано доповідь студента В. Д. Сидорова про проект Статуту КПРС.

**

Прокладаючи шлях людству до світлого майбутнього, радянський народ розв'язує завдання комуністичного будівництва під керівництвом рідної ленінської партії.

Щоб успішно виконати свою історичну місію, Комуністична партія повинна мати єдність поглядів, ідейних переконань, світогляду. Основою єдності дій комуністів є ленінські організаційні принципи партійного будівництва і норми партійного життя, що витікають з них. Своє відображення і конкретизація вони дістають в Статуті КПРС, точне додержання якого — перший обов'язок всіх партійних організацій, кожного комуніста.

Якщо програма партії є документом, який мобілізує та ідейно об'єднує членів партії, викладає мету партії на певний, порівняно тривалий період часу, то статут партії визначає форми будови партії, норми її внутрішнього життя, засоби практичної діяльності парт-організацій. Статут являє собою основний закон партійного життя,

В другій половині дня — прогулянка по місту, огляд визначних місць Варни.

Ввечері — урочисте засідання, присвячене 17-м роковинам соціалістичної революції в Болгарії.

Після зборів з успіхом виступив ансамбль пісні і танцю Палацу культури моряків міста Одеси.

9 вересня вже зранку ми були на ногах. Нас запросили на святкову демонстрацію. І ось ми в місті. Через центральну площу проходять колони веселих, святково одягнених жителів Варни. Демонструють свої успіхи колективи різних фабрик і заводів. Особливо цікаво оформлені колони членів сільськогосподарських кооперативів.

Всюди — болгарські національні костюми, болгарські народні пісні, танці. У небо злітають повітряні шари з святковими лозунгами.

Болгарські трудящі висловлюють свою волю до миру, праці, дружби з усіма народами.

...Але свято ще не закінчено. Ми продовжуємо його в сільськогосподарському кооперативі ім. 9 вересня. Цей кооператив має велике господарство, чистий прибуток якого — 9 мільйонів левів. Члени кооператива живуть заможної культурно.

Тут знову ми попадаємо у вихор веселих танців. Танцюють всі, навіть старі. До пізнього вечора веселилися ми у наших друзів.

А наступного дня — прощання. Важко розставатися з новими друзями. Довго-довго не йдуть з причалу болгарські товариші, ми махаємо на прощання руками, поки все: і люди, і берег — не зливається в одне ціле.

А. О. МАМОНТОВА.

партійну конституцію.

Виробляючи свій Статут, удосконалюючи і видозмінюючи його, наша партія стоїть на ґрунті творчого марксизму-ленінізму, завжди вирішує свої організаційні завдання в тісному взаємозв'язку із завданням політичним. Зміна історичних умов, в яких діє партія, нові політичні завдання обумовлюють і зміну організаційних форм. Ці зміни відбиваються в Статуті партії.

Вперше Статут нашої партії був прийнятий на II з'їзді РСДРП в 1903 р. За період, що минув після з'їзду, Статут партії зазнавав багатьох змін. Ці зміни і доповнення підвищували керівну роль Комуністичної партії, зміцнювали єдність і монолітність її рядів. Однак, які б зміни і доповнення не вносила партія до Статуту, основні організаційні принципи партійної будови, норми партійного життя, вироблені Леніним, залишались і залишатимуться непорушними.

Обговорення питання про Статут КПРС на XXII з'їзді партії викликане тими змінами, які відбулися за минулі роки в економічному, політичному і громадському житті нашої країни.

Побудова комуністичного суспільства стала безпосереднім практичним завданням радянських людей. В таких умовах керівна роль партії і боездатність кожної з її організацій повинні бути підвищені ще вище. Розгорнутому будівництву комунізму відповідає

ЦІКАВО І КОРИСНО

НАДВЕЧІР'Я... Мирно погойдуючись на деснянських хвилях, наш сучасний і прекрасний візник «Леонтович» поважно наближається до древнього Чернігова. Розчервонілий сонячний диск, немов підпертий, продовжував звезляти землю вільних поліщуків наших майбутніх об'єктів.

Задушевна, чарівна мелодія ніжно плила над прибережними селами. Якийсь особливий спокій і шира злагода панували на палубі. Ми, діалектологи-філологи, буквальне злилися з чудовою поліською природою і, сповнені поважаної в студентському колективі романтики та лірики, співали в такт хвилям річковим і душевним. Співали, певно, непогано, «ловко». Бо люди на березі довго супроводжували нас поглядом і слухом. Навіть рибалки відривали свій застиглий погляд від поплавків. Ми ж, цього не помічаючи, брали вищі ноти, а вдало виконані куплети повторювали «на біс».

Прекрасні, незабутні хвилини! Чудовий і неповторний наддеснянський край! Всією душею, сповна збагнули ми образний довженківський вислів «зачарована Десна». Зачарована, казкова Десна причарувала нас, і в знак глибокої подяки за це ми закосичували її в живий післярський вінок.

Попереду ж — дослідницька робота, археологічні розкопки, тільки не в землі, а в людській пам'яті, в людських душах і думках.

І ось ми в корінних чернігівських селах Остерського й Козелецького районів, з трохи незвичними для степовиків назвами — Лемеші, Копті, Горбачі, Шуляки,

Сморшки, Патюти... Бесідуємо з літніми людьми, а самі з нетерпінням і прихованим трепетом очікуємо, коли ж, нарешті, з'являться дифтонгічні звуки **уо, уе, уи, уі, іе**, збережені в найнадійнішій людській схованці — живій народній мові.

Напочатку деякі сумнівалися, невже й справді замість **кінь, віль, сіль** почуємо **вуол, куинь, суель**, а замість **дід, сіно** — **діед, сіено**. Пригадаємо село Патюти, Козелецького району. З деякими труднощами влаштувавшись тут на «кватирю», зразу ж приступаємо до справи. Починаємо бесіду з спостережливою і доброзичливою хазяйкою. Її скоромовка трохи збентежила всіх. Чи встигнемо записати? Вслухаємось, розмірковуємо і раптом — ба! Вухам віри не ймемо. Наша господарка виразно каже не то **пуип**, не то **поіп**. Невже **піп**? Думаємо про себе. Перепитуємо. Так, він самий. Ну а далі все пішло як за замовленням. Показуємо на **стіл, сіль, ніж, піл** і допитуємось, немов вперше бачимо, як же все це зветься. А у відповідь чуємо невимушене **стуил, нуиж, суель, пуіл, плііт** тощо.

Так, ми не помилилися. Це були найсправжніші дифтонги, вимова яких вимагала неабияких зусиль. Придивляємось до артикуляції мовців і пробуємо наслідувати їхню вимову. В перші дні лягали спати поночі, прагнучи якнайбільше наслухатися цієї оригінальної мови, згадані вище звуки якої є неочікуваним скарбом для всього слов'янського світу, особливо в галузі акцентологічних студій.

Діалектологічна практика сту-

дентів-третьокурсників розпочалась успішно. Робота згуртувала, наснажила всіх. Кожному жадалось перевірити власні сили, знання, набуті в аудиторіях, хотілося якомога більше записати мовних фактів з уст гостинних, задушевних, гактовних і гуманних чернігівчан.

Діалектологічними дослідженнями було охоплено 7 сіл. Шість днів напружено трудилися молоді діалектологи, пізнаючи факти мовні і етнографічні. Ось лише деякі з них.

Крім слів з дифтонгічними звуками (**жуонка, рюнг, плііт, діед**), відразу ж відчулась ще акаюча вимова. В більшості обстежених сіл говорили **малако, карова, вада** тощо, як це маємо в білоруських і південноросійських говорах.

В окремих же словах, насамперед після приголосного **й** та на місці давнього юса малого, замість нормативного **а** спостерігали вимову звука **е**: **йек, Євдоха, тегнути, енвар, екби** і т. д.

В поодиноких селах місцеві жителі звук **о**, незалежно від позиції, вимовляли виразно. Такі мовляни не без гордоців заявляли, що говорять так, як цього вимагають у школі. Вони насміхались з тих мовців, що говорили **карова, вада, каняка**.

В літературній мові маємо **мішок, лісок, біда, відро, припічок** тощо. Тут же замість ненаголошеного **і** з «**ять**» чітко звучить **е**: **меіок, лесок, ведро, причепок**. Місцеві вчителі ілюстрували це явище в словосполученні, вихопленому, певно, з живого мовлення — «**берегом з ведром по песку**». Очевидно, така діалектна фонетична риса їх особливо бентежила.

Ми і наші «об'єкти».

Уникають місцеві жителі вимови звука **ф**, заміняючи його на звукосполучення **хв** чи на звук **х**: **бухвет, шахва, тухоль** (туфель) тощо.

При швидкому мовленні помічено випадіння одного з двох сусідніх звуків (явище афери́зи), як-от: **до'дні** (до одні́ї), **кала'дного** (коло одного), **все'дно** (все одно).

Цікаві і різноманітні явища, які можуть знадобитися як ілюстративний матеріал до курсу основ мовознавства, зафіксовано в словах **мармашель** (вермішель), **гутко** (хутко), **оспіталь, пенція, ці** (чи), **бомбарис** (барбарис), **еконовія** (економія), **ярмалок, Карсон** (Херсон), **косоглаз** (керогаз), **ля** (глянь), **свальба** (свадьба), **відкілься, коліся**.

А скільки нами назбирано діалектних слів, вагомих, оригінальних, специфічних для північноукраїнських говорів. Назвемо лише деякі з них: 1) **ажеред** — скирта; 2) **баркан** — паркан; 3) **верей** — горобець; 4) **вихеля** — коліска; 5) **гурок** — огірок; 6) **дорщ** — дощ; 7) **жак** — ятір; 8) **дайонка** — дійниця; 9) **каблучка** — рід перся; 10) **килхи** — кукурудза; 11) **ратай** — орач; **тачок** — тік; 12) **трям** —

сволок; 13) **товкачка** — макогін; 14) **палуба** — верх будівлі; 15) **соніх** — соняшник; 16) **шанька** — торбинка пастуха, школяра...

Значна частина з наведених лексем характеризується своєю конкретністю і образністю (**товкач, настільник, ковганка**).

За плечима діалектологічна практика на Чернігівщині, в районах поширення північодіалектних рис. Враження від неї надовго залишаться в пам'яті. Багатий фактичний матеріал, зібраний студентами, стане вдячним об'єктом для наукових досліджень, для написання гурткових і дипломних робіт. Діалектологічна практика збагатила наш мовний багаж, розширила можливості для переконливих узагальнень про спорідненість східнослов'янських мов, наштовхнувши водночас на численні творчі роздуми.

Ми щиро вдячні всім, хто був причетний до організації цієї цікавої і вкрай корисної для філологів поїздки.

За дорученням учасників експедиції
В. П. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
Л. І. СТЕПАНКО.

ЗАКОН ПАРТІЙНОГО

новий, більш високий етап в розвитку самої партії, її ідеологічної і організаційної роботи.

Які ж основні положення нового проекту Статуту партії?

Посилені вимоги, поставлені партії та комуністам, знайшли своє відображення перш за все в першому розділі Статуту, де йде мова про членів партії, їх обов'язки і права: «Членом КПРС може бути кожний громадянин Радянського Союзу, який визнає Програму і Статут партії, бере активну участь в будівництві комунізму, працює в одній із партійних організацій, виконує рішення партії і платить членські внески». (Із проекту Статуту, розділ I, пункт 1).

Пряма вказівка на те, що член партії не тільки визнає Програму і Статут, але й бере активну участь в будівництві комунізму, підвищує вимоги до членів партії, зобов'язує їх бути не тільки однодумцями, а і боротись разом з партією за побудову комуністичного суспільства. Комуністична партія — партія революційної дії, вона не тільки виголошує революційні цілі, але й бореться за їх здійснення. Партію не може задовольнити формальне визнання її поглядів. В її рядах ідуть ті, хто довів, що вони, як каже Ленін, розуміють, що таке робітничая партія, повинні показувати застосування комуністичних принципів на практиці.

Чітко сформульовані в проекті Статуту обов'язки і права члена Партії вказують на необхідність підвищити відповідальність кож-

ного комуніста за здійснення комуністичних ідеалів, сприяти вихованню у них внутрішньої, органічної потреби діяти в повній відповідності з принципами партії, її високою метою. Найважливіша вимога, яку ставить Статут КПРС членам партії, полягає в постійній охороні ідейної та організаційної єдності партії. Зміцненню єдності партії сприяє відновлення ленінських норм партійного життя і перш за все принципу колективного керівництва.

Статут КПРС зобов'язує членів партії бути прикладом в праці, щоденно зміцнювати зв'язок з масами, працювати над підвищенням своєї свідомості, розвивати критику і самокритику, зберігати партійну і державну таємницю, бути чесним і правдивим перед партією.

Сьогодні, як ніколи, зростають і висувуються на перший план завдання партії в питаннях ідеології, виховання і освіти. В проекті Програми сказано: «Партія вважає головним в ідеологічній роботі на сучасному етапі виховання всіх трудящих в дусі високої ідейності і відданості комунізму, комуністичного ставлення до праці і суспільного господарства, повне подолання пережитків буржуазних поглядів і звичаїв. Члени партії завжди були прикладом для всіх трудящих в справі набуття цих якостей». Саме тому кожний комуніст повинен суворо додержувати вперше сформульованого морального кодексу будівника комунізму, який включає в себе такі моральні принципи, як відданість справі ко-

мунізму, любов до соціалістичної Батьківщини, сумлінна праця на благо суспільства, піклування кожного про охорону і збільшення суспільного добробуту, колективізм і товариська взаємодопомога, взаємна повага в сім'ї, непримирність з несправедливістю, дармоїдством, нечесністю, кар'єризмом.

Моральний кодекс будівника комунізму — це дальший розвиток ленінських норм партійного життя. Він виражає життєві інтереси народу, допомагає зробити виховну роботу парторганізацій ще більш конкретною і цілеспрямованою, послужить критерієм комуністичної зрілості кожного члена КПРС.

Він сприятиме подоланню пережитків капіталізму в свідомості людей і формуванню вже сьогодні рис характеру і звичок людини майбутнього комуністичного суспільства.

«Керівним принципом організаційної структури партії, — говорить в проекті, — є демократичний централізм, що означає: виборність всіх керівних органів партії з низу до верху, періодичну звітність партійних органів перед своїми партійними організаціями, сувору партійну дисципліну, підпорядкування меншості більшості; безумовну обов'язковість рішень вищих органів для нижчих».

В проекті Статуту є нове положення про те, що під час виборів партійних органів слід додержуватись принципу систематичного оновлення їх складу і наступництва керівництва. Це положення має важливе значення і забезпе-

ЖИТТЯ

чує дальше проведення в життя ленінського принципу колективності керівництва, поповнення керівних партійних сил новими, свіжими силами, правильне поєднання старих і молодих кадрів, а також для того, щоб виключити можливість надмірного зосередження влади в руках окремих працівників і запобігти випадкам виходу з-під контролю колективу.

В період розгорнутого будівництва комунізму безмірно підвищується роль первинних партійних організацій. Тому проект Статуту покладає великі обов'язки на первинні організації. Вони повинні працювати безпосередньо серед трудящих, згуртовувати їх навколо Комуністичної партії, організувати їх для перетворення в життя політики партії, на боротьбу за побудову комунізму.

В проекті Статуту визначені завдання комсомолу як активного помічника і резерву партії. Комсомол допомагає партії виховувати молодь в дусі комунізму, залучати її до практичного будівництва нового суспільства, готувати покоління, всебічно розвинених людей, які будуть жити і працювати при комунізмі. В цьому розділі підкреслюється, що комсомол проводить свою роботу під керівництвом Комуністичної партії.

Схвалюючи і гаряче вітаючи проект Статуту КПРС, я разом з тим хотів би внести деякі допов-

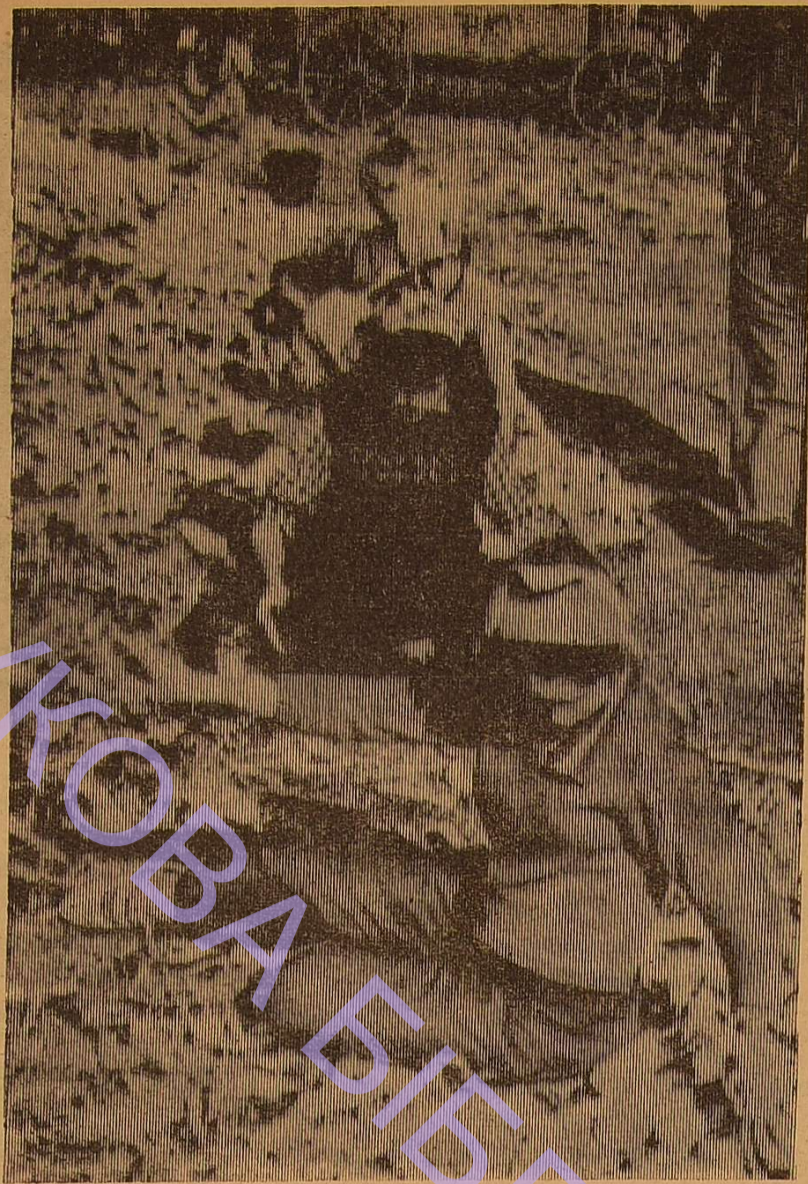
нення з окремих пунктів. Так, в розділ, де йде мова про порядок прийому в члени партії, на мою думку, слід внести доповнення: «Особливо видатних людей, які прославили нашу Батьківщину своїми подвигами, приймати в члени партії ЦК КПРС» (Так недавно був прийнятий в члени партії Герман Степанович Титов).

В розділі «Керівні органи республіканських, крайових, і обласних організацій партії» слід дописати: «Членів бюро обкомів партії, які не справляються зі своїми обов'язками, можна замінити на черговому Пленумі».

Виконання вимог Статуту — основний показник відданості комуніста справі партії.

В період розгорнутого будівництва комунізму, коли зростає роль і значення Комуністичної партії, як керівної і спрямовуючої сили радянського суспільства, новий Статут — могутній засіб дальшого піднесення партійної освіти, забезпечення ленінського принципу колективного керівництва, ленінських норм партійного життя — підвищує відповідальність парторганізацій, комуністів за побудову комуністичного суспільства в нашій країні.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

А ПАМ'ЯТАЄТЕ?

Фото Г. Еліави.

СТУДЕНТСЬКИЙ КЛУБ ОДУ

оголошує набір в гуртки художньої самодіяльності:

- академічний хор;
- танцювальний колектив;
- вокальна студія;
- естрадний оркестр;
- оркестр народних інструментів;
- ансамбль бандуристів;
- духовий оркестр;
- драматичний колектив;
- ансамбль баяністів;
- унісон скрипалів.

Гуртківці оволодівають елементами художнього виконання: (нотною грамотою, грою на різноманітних музичних інструментах), беруть участь в концертах, в тому числі в університетах інших міст.

Запис провадиться щодня в студклубі (вул. Петра Великого, 2, ауд. 53) з 15.00 до 20.00 і на репетиціях гуртків.

Робота гуртків розпочалась.

Правління студклубу ОДУ.

В 1887 році двадцятишестирічний юнак запропонував норвезькому уряду і науковим колам сміливий і важкий, але почесний і благородний план підкорення Гренландії — «арктичної Сахарі».

План зустріли вороже. Одна з газет писала: «Юнак, мабуть, дивиться на свою витівку як на розважну прогулянку, з якої швидко повернутися. Чи думає він, що його чекають широкі льодові безодні, які не перескочиш на лижах?». План визнали авантюристом, в асигнуванні відмовили. Але Фрітьоф Нансен залишався непохитним, він вірив в перемогу над суворією природою Гренландії і не перестав готувати експедицію. Готувався й сам: випробував спальні мішки, цілими днями бігав на лижах, проводив морозні ночі на височині Блааманден. І тому пропозиція комерсанта Гамеля

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОР. 4. 13 ЖОВТНЯ 1961 р.

асигнувати кошти на експедицію не застала Нансена і його однодумців знезацька.

За 39 днів експедиція на чолі з Нансеном і Свердрумом пройшла

більше 600 кілометрів під проливним дощем, в снігові бурі і сорокаградусні морози. Незабаром виявилось, що план Нансена був глибоко продуманим, а результати експедиції являли собою величезну цінність для науки. І в цьому відношенні основна заслуга належить особисто Нансену.

Нансен був не тільки дослідником, але й вченим. Його інтереси охоплювали питання географії і біології рослин, океанографії та зоології. Мало хто любив природу так, як любив Нансен сніжні плоскогір'я і фіорди Гренландії. Але не досить було любити природу, треба було її знати, треба було бути загартованою і мужньою лю-

Приклад мужності

диною.

З дитячих років готував себе Нансен до важких походів: багато читав, займався спортом. Спорт посідав видне місце в житті відважного дослідника. Він займався рибальством і плаванням, брав участь в стайерських лижних гонках і неодноразово виходив переможцем, був чемпіоном Норвегії з бігу на ковзанах, з результатом,

що дорівнює світовому рекорду. В спортивному відношенні Нансен розцінював свою експедицію як засіб популяризації лижного спорту серед юнацтва.

Ф. Нансен був не тільки мужнім дослідником, а також благородним і мужнім громадським діячем.

В 1920—21 рр. він був активним організатором допомоги голодуючому населенню Радянської Росії. На заклик Нансена негайно надати допомогу голодуючому народу молодій Радянській Росії, Ліга Націй відповіла мовчанкою. Тоді Нансен виступив вдруге в Лізі, розкривши справжнє обличчя західних дипломатів. Він заявив: «Мені здається, я знаю, чим ке-

ряться ці люди. Це — боязнь, що наша діяльність зміцнить Радянську владу. Ну, припустимо навіть, що це насправді так. Чи знайдеться на зборах хоч одна людина, яка могла б сказати: «Нехай краще загине 20 мільйонів людей, ніж допомогати радянському уряду». Я вимагаю від зборів, щоб вони дали мені відповідь на це питання! В ім'я людяності,

жаючи на професійну грамотність, емоційно невизначні. Значно глибше враження зробили на мене твори Риголь та Іглесіаса.

В цілому ж ця виставка — важлива подія в культурному житті Одеси. Тим, хто ще не побував там, раджу: відвідайте Виставку, ви знайдете там багато цікавого.

В. ЛОМАКОВ.

Фото автора.

За рішенням Всесвітньої Ради Миру

З виставки кубинської графіки

В нашому студклубі

НОТАТКИ З ВИСТАВКИ

...Всього 4 роботи чудового художника Хорхе Ригля на Виставці кубинської графіки. 4 роботи — а стільки енергії і почуття, що їх вистачить зігріти всю виставку. Риголь в «Портреті» створив піднесений і чистий в своїй мудрій простоті образ людини, в якому за живою конкретністю угадується більше — риси народу.

Риголь — не просто поет в своїх творах, а поет з тонкою душею. Якщо його роботи будоражать і

ваності. В їх творчості по-різному але з достатньою очевидністю виявились і розвинулись далі традиції мексиканської графіки. Людина — ось, що перш за все цікавить кубинських графіків. Пластика тіла, виразність рухів, емоційнальність обличчя є чудовим матеріалом для майстрів революційної Куби.

Роботи О. Вент Думойса, Луїса Пеньялвера відзначено високим і точним розумінням специфіки гра-

В СВІТІ ПРЕКРАСНОГО

Нещодавно в Одеському музеї західного та східного мистецтва відкрилась виставка кубинської графіки. Схвилювані обличчя відвідувачів, палкі відгуки ще раз підкреслюють ширі дружні почуття радянського народу до трудящих героїчної Куби.

Чи побували ви на цій виставці, друзі? Що вам особливо сподобалось? Ми пропонуємо бажаючим висловитись в цьому та наступних номерах газети.

вюри. Вони не мають абстрактно-механічного характеру, навпаки, вони життєві і зворушливі.

На жаль, в багатьох роботах я не побачив ні дії, ні індивідуальних образів, а замість чіткого ритму — якусь, в деяких випадках, нічим не виправдану аритмію. До того ж, роботи ці сковані непотрібною символікою.

Хочу зробити застереження. Мені сподобалась символічна гравюра О. Кабреро дель Вальє «Куба сьогодні». Тут є живий символ, величний і ясний.

В книзі відгуків дуже часто можна зустріти ім'я Армандо Поссе: цим художником захоплюються. Але мені здається, що його роботи, незва-

Гонсалес Іглесіас. «Рибалки Ві-го».

запалюють нас емоційним розмахом, укладеним в рамки суворої, скупі архітектоничності, то твори Гонсалеса Іглесіаса («Рибалки Віго», «Вдова») привокують увагу стриманою експресією вдумливого поетичного почуття, філігранною розробкою теми. Обидва вони прагнуть виразити в графіці великі думки і емоції.

Хорхе Риголь і Гонсалес Іглесіас — художники великої обдаро-

О. Вент Думойс. «Музикант».

в ім'я всього благородного я закликаю вас... подумати про те, який це жах. Поспішайте, дійте, поки ще не пізно!..»

Присутні на засіданні були приголомшені промовою Нансена. Але і це не змінило становища. Тоді Нансен об'їжджає європейські країни з метою організації допомоги Радянській Росії. Незабаром великий дослідник приїжджає до Москви, звідки виїжджає в райони, де голодувало населення, і бере участь в організації допомоги. Кидаючи виклик всім ворогам, Нансен називає себе другом Радянської країни.

9 жовтня минуло 100 років з дня народження Фрітьофа Нансе-

на. Радянський народ згадає з великою теплотою і повагою великого вченого, дослідника, громадського діяча, в якому були сконцентровані кращі людські якості.

За рішенням Всесвітньої Ради Миру сторіччя з дня народження Нансена відзначає все передове людство.

І. Д. КАПУСТІН,
ст. викладач кафедри фізвиховання.

Заст. редактора М. В. ПАВЛЮК.